

**Звіт про громадське обговорення
проекту Закону України «Про внесення змін до деяких Законів України
щодо удосконалення процедури визначення рівня володіння
українською мовою»**

1. Найменування органу виконавчої влади, який проводив обговорення:

Міністерство освіти і науки України

2. Зміст питання або назва проекту акта, винесеного на обговорення:

Проект Закону України «Про внесення змін до деяких Законів України щодо удосконалення процедури визначення рівня володіння українською мовою».

Громадське обговорення відбувалося у формі електронних консультацій. Проект акта було розміщено 04.10.2024 на офіційному вебсайті Міністерства освіти і науки України (<https://mon.gov.ua/news/mon-pro-hromadske-obhovorennia-proiektu-zakonu-ukrainy-pro-vnesennia-zmin-do-deiakikh-zakoniv-ukrainy-shchodo-udосkonalennia-protседury-vyznachennia-rivnia-volodinnia-ukrainskoiu-movoiu>).

Зауваження та пропозиції до проекту надходили до 04.11.2024 на електронну адресу: ihor.baluba@mon.gov.ua

3. Інформація про осіб, що взяли участь в обговоренні:

Обговорення проекту проходило з 04.10.2024 по 04.11.2024. Протягом цього періоду надійшли зауваження і пропозиції від десяти респондентів.

4. Інформація про пропозиції, що надійшли до Міністерства освіти і науки України за результатами обговорення:

Розглянуто 35 зауважень та пропозицій, що стосуються термінології та повноважень уповноважених інституцій. За результатами розгляду прийнято відповідні рішення.

ПОРІВНЯЛЬНА ТАБЛИЦЯ
до проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких Законів України щодо удосконалення процедури визначення рівня володіння українською мовою»

Поточна редакція проєкту акта	Зауваження та пропозиції, автор	Примітки
Стаття 7. Обов'язок володіти українською мовою для набуття громадянства України 1. Особа, яка має намір набутися громадянство України, зобов'язана засвідчити відповідний рівень володіння українською мовою. Особи, які мають визначні заслуги перед Україною, <i>у тому числі</i> іноземці та особи без громадянства, які в установленому законодавством України порядку проходять військову службу за контрактом у Збройних Силах України, Державній спеціальній службі транспорту або Національній гвардії України, особи, прийняття яких до громадянства України становить державний інтерес для України, і особи, які отримали посвідку на тимчасове проживання на підставі частини двадцятої статті 4 Закону України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства", мають право на набуття громадянства України без засвідчення рівня володіння українською мовою, за умови подання зобов'язання про складання іспитів з основ Конституції України, історії України та	Пропонуються такі зміни: Стаття 7. Обов'язок володіти українською мовою для набуття громадянства України 1. Особа, яка має намір набутися громадянство України, зобов'язана засвідчити відповідний рівень володіння українською мовою. Особи, які мають визначні заслуги перед Україною, зокрема іноземці та особи без громадянства, які в установленому законодавством України порядку проходять військову службу за контрактом у Збройних Силах України, Державній спеціальній службі транспорту або Національній гвардії України, особи, прийняття яких до громадянства України становить державний інтерес для України, і особи, які отримали посвідку на тимчасове проживання на підставі частини двадцятої статті 4 Закону України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства", мають право на набуття громадянства України без засвідчення рівня володіння українською мовою, за умови подання зобов'язання про складання іспитів з основ Конституції України, історії України та на рівень володіння українською мовою відповідно до Закону України "Про громадянство України". Такі особи зобов'язані опанувати українську на	Ураховано частково. Стаття 7. Обов'язок володіти українською мовою для набуття громадянства України 1. Особа, яка має намір набутися громадянство України, зобов'язана засвідчити відповідний рівень володіння українською мовою. Особи, які мають визначні заслуги перед Україною, зокрема іноземці та особи без громадянства, які в установленому законодавством України порядку проходять військову службу за контрактом у Збройних Силах України, Державній спеціальній службі транспорту або Національній гвардії України, особи, прийняття яких до громадянства України становить державний інтерес для України, і особи, які отримали посвідку на тимчасове проживання на підставі частини двадцятої статті 4 Закону України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства", мають право на набуття громадянства України без засвідчення рівня володіння українською мовою, за умови подання зобов'язання про складання іспитів з основ Конституції України, історії

на рівень володіння українською мовою відповідно до Закону України "Про громадянство України". Такі особи зобов'язані опанувати українську мову на рівні, визначеному законодавством, протягом двох років з дня набуття громадянства України. ... 3. Складання іспиту на рівень володіння українською мовою, необхідний для набуття громадянства України, здійснюється в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.	рівні, визначеному законодавством, протягом двох років з дня набуття громадянства України. ... 3. Складання іспиту на рівень володіння українською мовою, необхідний для набуття громадянства України, здійснюють у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. (Юрій Прокопенко, студент 4 курсу Донецького національного університету імені Василя Стуса, викладач української мови як іноземної)	України та на рівень володіння українською мовою відповідно до Закону України "Про громадянство України". Такі особи зобов'язані опанувати українську мову на рівні, визначеному законодавством, протягом двох років з дня набуття громадянства України. ... 3. Складання іспиту на рівень володіння українською мовою, необхідний для набуття громадянства України, здійснюється в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.
	Стаття 7. Обов'язок володіти українською мовою для набуття громадянства України 1. Особа, яка має намір набутти громадянство України, зобов'язана засвідчити відповідний рівень володіння українською мовою. Особи, які мають визначні заслуги перед Україною, у тому числі іноземці та особи без громадянства, які в установленому законодавством України порядку проходять військову службу за контрактом у Збройних Силах України, Державній спеціальній службі транспорту або Національній гвардії України, особи, прийняття яких до громадянства України становить державний інтерес для України, і особи, які отримали посвідку на тимчасове проживання на підставі частини двадцятої статті	Не враховано. Слова <i>упродовж</i> та <i>протягом</i> є синонімами. Означення «необхідний» стосується «рівня володіння мовою», а не «іспиту на рівень».

	4 Закону України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства", мають право на набуття громадянства України без засвідчення рівня володіння українською мовою, за умови подання зобов'язання про складання іспитів з основ Конституції України, історії України та на рівень володіння українською мовою відповідно до Закону України "Про громадянство України". Такі особи зобов'язані опанувати українську мову на рівні, визначеному законодавством, упродовж двох років з дня набуття громадянства України. ... 3. Складання іспиту на рівень володіння українською мовою, необхідний необхідного для набуття громадянства України, здійснюється в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. <i>(Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України)</i>	
Стаття 10. Рівні володіння державною мовою для виконання службових обов'язків 1. Класифікацію рівнів володіння державною мовою для виконання службових обов'язків розробляє і затверджує Національна комісія зі стандартів державної мови. 2. Шкала рівнів володіння державною мовою для виконання службових обов'язків визначає два рівні навичок: вільне володіння	Привести у відповідність з іншими статтями запропоновані у цьому проєкті Закону і Викласти у такій редакції: «Ст.10 Рівні володіння українською мовою для виконання службових обов'язків 1. Класифікацію рівнів володіння українською мовою для виконання службових обов'язків розробляє і затверджує Національна комісія зі стандартів державної мови. 2. Шкала рівнів володіння українською мовою для виконання службових обов'язків визначає два рівні навичок: вільне володіння	Не враховано. У Законі України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» поняття «українська мова» (ужито 127 разів) і «державна мова» (ужито 388 разів) є тотожними. Якщо йдеться про іноземців чи осіб без громадянства, то акцент робимо на національній ознаці мови – українська; якщо йдеться про службовців, то акцент на статусі української мови в Україні – державна.

державною мовою першого ступеня і вільне володіння державною мовою другого ступеня. 3. Вимоги щодо відповідного рівня володіння державною мовою осіб, визначених статтею 9 цього Закону, встановлює Національна комісія зі стандартів державної мови. 4. Рівень володіння державною мовою осіб, визначених пунктами 1, 3, 4, 7, 9, 9¹, 10, 13 частини першої статті 9 цього Закону, засвідчують державним сертифікатом про рівень володіння державною мовою (далі – державний сертифікат), що видає Національна комісія зі стандартів державної мови відповідно до цього Закону. 5. Рівень володіння державною мовою осіб, визначених пунктами 2, 5, 6, 8, 11, 12, 14–16 частини першої статті 9 цього Закону, засвідчують документом про повну загальну середню освіту за умови, що такий документ підтверджує вивчення особою української мови як навчального предмета (дисципліни), або державним сертифікатом про рівень володіння державною мовою, що видає Національна комісія зі стандартів державної мови відповідно до цього Закону. 6. Документ, що засвідчує рівень володіння державною мовою, особа подає до обрання чи	українською мовою першого ступеня і вільне володіння державною мовою другого ступеня. 3. Вимоги щодо відповідного рівня володіння українською мовою осіб, визначених статтею 9 цього Закону, встановлює Національна комісія зі стандартів державної мови. 4. Рівень володіння українською мовою осіб, визначених пунктами 1, 3, 4, 7, 9, 9¹, 10, 13 частини першої статті 9 цього Закону, засвідчують державним сертифікатом про рівень володіння державною мовою (далі – державний сертифікат), що видає Національна комісія зі стандартів державної мови відповідно до цього Закону. 5. Рівень володіння українською мовою осіб, визначених пунктами 2, 5, 6, 8, 11, 12, 14–16 частини першої статті 9 цього Закону, засвідчують документом про повну загальну середню освіту за умови, що такий документ підтверджує вивчення особою української мови як навчального предмета (дисципліни), або державним сертифікатом про рівень володіння державною мовою, що видає Національна комісія зі стандартів державної мови відповідно до цього Закону. 6. Документ, що засвідчує рівень володіння українською мовою, особа подає до обрання чи призначення на посади, визначені частиною першою статті 9 цього Закону.» (<i>Інститут вищої освіти НАПН України</i>) Пропонуються такі зміни: Стаття 10. Рівні володіння <i>українською</i> мовою для виконання службових обов’язків	Метою законопроекту є внесення змін, що акцентують на позиціонуванні української мови як невід’ємної складової національної та державної ідентичності в міжнародному просторі. Словосполучення «державна мова» є складником офіційних найменувань органів та посад: Національна комісія зі стандартів державної мови, Уповноважений із захисту державної мови тощо. Не враховано. Зміст володіння українською мовою як державною для виконання службових
---	---	--

призначення на посади, визначені частиною першою статті 9 цього Закону.	1. Класифікацію рівнів володіння українською мовою як державною для виконання службових обов'язків розробляє і затверджує Національна комісія зі стандартів державної мови. 2. Шкала рівнів володіння українською мовою як державною для виконання службових обов'язків визначає два рівні навичок: вільне володіння українською мовою першого ступеня і вільне володіння українською мовою другого ступеня. 3. Вимоги щодо відповідного рівня володіння українською мовою осіб, визначених статтею 9 цього Закону, встановлює Національна комісія зі стандартів державної мови. 4. Рівень володіння українською мовою як державною осіб, визначених пунктами 1, 3, 4, 7, 9, 9¹, 10, 13 частини першої статті 9 цього Закону, засвідчують державним сертифікатом про рівень володіння українською мовою (далі – державний сертифікат), що видає Національна комісія зі стандартів державної мови відповідно до цього Закону. 5. Рівень володіння державною мовою осіб, визначених пунктами 2, 5, 6, 8, 11, 12, 14–16 частини першої статті 9 цього Закону, засвідчують документом про повну загальну середню освіту за умови, що такий документ підтверджує вивчення особою української мови як навчального предмета (дисципліни), або державним сертифікатом про рівень володіння українською мовою, що видає Національна	обов'язків (з боку осіб, які оволодівали мовою, перебуваючи в українськомовному середовищі, навчаючись у закладах середньої та вищої освіти) чи як іноземною (з боку осіб, які вивчали її як другу, третю...) не відрізняється – це сукупність мовних і мовленнєвих компетентностей, що дають змогу реалізовувати комунікативні наміри особи незалежно від професії, освіти, віку, статі, походження тощо. Однак різними є форми і засоби визначення рівня володіння мовою для цих категорій осіб.
--	--	--

	комісія зі стандартів державної мови відповідно до цього Закону. 6. Документ, що засвідчує рівень володіння українською мовою, особа подає до обрання чи призначення на посади, визначені частиною першою статті 9 цього Закону. <i>(Юрій Прокопенко, студент 4 курсу Донецького національного університету імені Василя Стуса, викладач української мови як іноземної)</i>	
	Пропонуємо такі зміни: Стаття 10. Рівні володіння українською мовою для виконання службових обов'язків... 1. Національна комісія зі стандартів державної мови відповідно до стандартів освіти у галузі мови та літератури, а також залежно від фаху, розробляє і затверджує класифікацію рівнів володіння державною мовою щодо виконання особою службових обов'язків. 2. Шкала володіння державною мовою для виконання службових обов'язків включає два рівні: вільне володіння державною мовою першого ступеня і вільне володіння державною мовою другого ступеня. 3. Вимоги щодо відповідного рівня володіння державною мовою осіб, визначених статтею 9 цього Закону, встановлює Національна комісія зі стандартів державної мови. 4. Рівень володіння українською мовою як державною осіб, визначених пунктами 1, 3, 4, 7, 9, 9¹, 10, 13 частини першої статті 9	Не враховано. Заміну прикметника «державна» на прикметник «українська» запропоновано тільки в тих статтях, де йдеться про володіння українською мовою як іноземною. Метою законопроекту є внесення змін, що акцентують на позиціонуванні української мови як невід'ємної складової національної та державної ідентичності в міжнародному просторі. Якщо йдеться про іноземців чи осіб без громадянства, то акцент робимо на національній ознаці мови – українська; якщо йдеться про службовців, то акцент на статусі української мови в Україні – державна. Словосполучення «державна мова» є складником офіційних найменувань органів та посад: Національна комісія зі стандартів державної мови, Уповноважений із захисту державної мови тощо.

	цього Закону, засвідчують державним сертифікатом про рівень володіння українською мовою як державною (далі – державний сертифікат), що видає Національна комісія зі стандартів державної мови відповідно до цього Закону. 5. Рівень володіння українською мовою як державною осіб, визначених пунктами 2, 5, 6, 8, 11, 12, 14–16 частини першої статті 9 цього Закону, засвідчують документом про повну загальну середню освіту за умови, що такий документ підтверджує вивчення особою української мови як навчального предмета (дисципліни), або державним сертифікатом про рівень володіння державною мовою, що видає Національна комісія зі стандартів державної мови відповідно до цього Закону. 6. Документ, що засвідчує рівень володіння українською мовою як державною, особа подає до обрання чи призначення на посади, визначені частиною першою статті 9 цього Закону. <i>(Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України)</i>	Рівень володіння мовою визначають з опертям на встановлені вимоги на підставі результатів комплексного іспиту за всіма видами мовленнєвої діяльності. Де, скільки часу, за якими програмами, відповідно до яких освітніх стандартів претендент навчався та його фах не мають значення. Вимоги до рівнів можуть бути основою для створення освітніх програм й освітніх стандартів.
Стаття 10. Вимоги щодо рівня володіння державною мовою ... 6. Документ, що засвідчує рівень володіння державною мовою, особа подає до обрання чи призначення на посади, визначені частиною першою статті 9 цього Закону.	Абсолютна більшість працівників, від яких Закон вимагає використання української мови, робить це постійно і публічно, тому підтвердження факту володіння мовою є для них пустою формальністю, дотримання якої, проте, вимагатиме залучення сотень тисяч і навіть мільйонів осіб. Частину 6 статті 10 пропонуємо викласти в такій редакції:	Не враховано. Не визначено критеріїв, засобів фіксації та методів відображення в погоджених одиницях таких властивостей об'єкта оцінювання, як використання мови «в достатньому обсязі», «на достатньому рівні».

	«б. Документ, що засвідчує рівень володіння державною мовою, особа подає до обрання чи призначення на посади, визначені частиною першою статті 9 цього Закону. Від подання такого документа звільняють осіб, яких обирають чи призначають на посади в межах установи/відомства, де вони працювали раніше і під час виконання обов’язків використовували українську мову в достатньому обсязі та на достатньому рівні.». <i>(Інституту соціальної та політичної психології НАПН України)</i>	
	Варто замінити у назві статті прикметники «державна» на «українська», що прослідковується по всьому тексту проєкту з метою уніфікації. <i>(Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України)</i>	Не враховано. Метою законопроєкту є внесення змін, що акцентують на позиціонуванні української мови як невід’ємної складової національної та державної ідентичності в міжнародному просторі. Якщо йдеться про іноземців чи осіб без громадянства, то акцент робимо на національній ознаці мови – українська; якщо йдеться про службовців, то акцент на статусі української мови – державна. Тільки «державна мова» є складником офіційних найменувань органів та посад: Національна комісія зі стандартів державної мови, Уповноважений із захисту державної мови тощо.
	У ст. 11 виділені курсивом ті слова, які запропоновані для заміни. Обґрунтування такі: п. 1 — назва подається саме така згідно з документом: Загальноєвропейські рекомендації з	Не враховано. Назви рівнів володіння українською мовою як іноземною відсутні в Загальноєвропейських рекомендаціях з

Стаття 11. Рівні володіння українською мовою як іноземною 1. Класифікацію рівнів володіння українською мовою як іноземною, розробляє і затверджує Національна комісія зі стандартів державної мови з урахуванням рекомендацій Ради Європи з мовної освіти (CEFR). 2. Шкала рівнів володіння українською мовою як іноземною визначає шість рівнів навичок: початковий (A1), базовий (A2), рубіжний (B1), середній (B2), високий (C1), ґрунтовний (C2). 3. Вимоги щодо відповідного рівня володіння українською мовою як іноземною	мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / наук. ред. укр. видання д-р пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєва. Київ: Ленвіт, 2003. 273 с.; п. 2 — у редакції 2020 року були такі рівні: початковий (A1), базовий (A2), рубіжний (B1), середній (B2), високий (C1) та вільне володіння (C2). Враховуючи набуття чинності стандарту державної мови «УКРАЇНСЬКА МОВА ЯК ІНОЗЕМНА. РІВНІ ЗАГАЛЬНОГО ВОЛОДІННЯ A1 – C2» у редакції 2024 року, запропоновані зміни назв рівнів A1 — C2 згідно з новою редакцією, а саме: початковий рівень першого ступеня (A1), початковий рівень другого ступеня (A2), середній рівень першого ступеня (B1), середній рівень другого ступеня (B2), рівень вільного володіння першого ступеня (C1), рівень вільного володіння другого ступеня (C2). Стаття 11. Рівні володіння українською мовою як іноземною 1. Класифікацію рівнів володіння українською мовою як іноземною, розробляє і затверджує Національна комісія зі стандартів державної мови з урахуванням Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти (CEFR). 2. Шкала рівнів володіння українською мовою як іноземною визначає шість рівнів навичок: початковий рівень першого ступеня (A1), початковий рівень другого ступеня (A2), середній рівень першого ступеня (B1), середній рівень другого ступеня (B2), рівень вільного володіння першого ступеня (C1),	мовної освіти... Кожен державний (національний) орган із сертифікації рівня володіння мовою як іноземною може встановлювати власні найменування, універсальними є буквено-цифрові позначення від A1 до C2. Назви рівнів володіння українською мовою як іноземною (початковий (A1), базовий (A2), рубіжний (B1), середній (B2), високий (C1) та вільне володіння (C2)) подані за «Стандартизованими вимогами до рівнів володіння українською мовою як іноземною A1-C2», які 22 травня 2018 р. схвалила колегія МОНУ (протокол № 5/1-7 від 22.05.2018). У Стандарті державної мови «Українська мова як іноземна. Рівні загального володіння A1 – C2» у редакції 2024 року, запропоновані назви рівнів A1 — C2 згідно із ЗУ «Про забезпечення функціонування української мови як державної». Для уникнення сплутування рівнів володіння українською мовою як іноземною та рівнів володіння державною мовою (для виконання службових обов'язків) запропоновано удосконалити систему найменувань рівнів для української як іноземної.
--	--	--

для іноземців чи осіб без громадянства, які мають намір набути громадянство України або підтвердити свій рівень володіння українською мовою, встановлює Національна комісія зі стандартів державної мови. 4. За результатами проведеного іспиту на визначення рівня володіння українською мовою іноземець чи особа без громадянства отримує державний сертифікат про рівень володіння українською мовою як іноземною (далі – державний сертифікат), що засвідчує один із рівнів за шкалою, встановленою частиною другою цієї статті.	рівень вільного володіння другого ступеня (C2). 3. Вимоги щодо відповідного рівня володіння українською мовою як іноземною для іноземців чи осіб без громадянства, які мають намір набути громадянство України або підтвердити свій рівень володіння українською мовою, встановлює Національна комісія зі стандартів державної мови. 4. За результатами проведеного іспиту на визначення рівня володіння українською мовою іноземець чи особа без громадянства отримує державний сертифікат про рівень володіння українською мовою як іноземною (далі – державний сертифікат), що засвідчує один із рівнів за шкалою, встановленою частиною другою цієї статті. <i>(Юрій Прокопенко, студент 4 курсу Донецького національного університету імені Василя Стуса, викладач української мови як іноземної)</i>	Якщо зміни набудуть чинності, буде внесено зміни у Стандарт державної мови.
Стаття 11. Рівні володіння українською мовою як іноземною 1. Класифікацію рівнів володіння українською мовою як іноземною, розробляє і затверджує Національна комісія зі стандартів державної мови з урахуванням рекомендацій Ради Європи з мовної освіти (CEFR).	Прибрати посилання на Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти були розроблені для покращення викладання та вивчення іноземних мов і сприяння міжкультурній освіті. Проте вони не є відповідними для опису рівнів володіння українською мовою як державною, тому пропоную законодавчо заборонити посилання на	Не враховано. Покликання на Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти – це не нововведення законопроекту і в Законі України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» виступає орієнтиром. Заборона покликатися на рекомендації Ради Європи в умовах євроінтеграційних

	цей документ у визначенні рівнів української мови. (Павел Левчук)	процесів нашої країни вбачається недоречною.
Стаття 11. Рівні володіння українською мовою як іноземною ... 2. Шкала рівнів володіння українською мовою як іноземною визначає шість рівнів <i>навичок</i>: початковий (A1), базовий (A2), рубіжний (B1), середній (B2), високий (C1), ґрунтовний (C2)	Пропонуємо зняти термін «навички», оскільки навички – це дії, які доведені до автоматизму і викласти у такій редакції: «Стаття 11. Рівні володіння українською мовою як іноземною ... (Інститут вищої освіти НАПН України)	Ураховано. Стаття 11. Рівні володіння українською мовою як іноземною ... 2. Шкала рівнів володіння українською мовою як іноземною визначає шість рівнів: початковий (A1), базовий (A2), рубіжний (B1), середній (B2), високий (C1), ґрунтовний (C2).
	Вважаємо, що рівні володіння українською мовою не можна зводити до рівнів навичок, що звужує сутність сформованості україномовної компетентності особи, знань української мови в її функціональному і смисловому контексті. Тому пропонуємо замінити «рівні навичок» на «рівні володіння українською мовою» і узгодити окремі формулювання. Крім того, в інших статтях проекту Закону йдеться про рівні володіння мовою, а не навичок (Ст. 43, 44, 48 та ін.). (Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України)	Ураховано. Стаття 11. Рівні володіння українською мовою як іноземною ... 2. Шкала рівнів володіння українською мовою як іноземною визначає шість рівнів: початковий (A1), базовий (A2), рубіжний (B1), середній (B2), високий (C1), ґрунтовний (C2).
	Вважаємо, що рівні володіння українською мовою не можна зводити до рівнів навичок, що звужує сутність сформованості україномовної компетентності особи, знань української мови в її функціональному і смисловому контексті. Тому пропонуємо замінити «рівні навичок» на «рівні володіння українською мовою» і узгодити	Ураховано. Стаття 11. Рівні володіння українською мовою як іноземною ... 2. Шкала рівнів володіння українською мовою як іноземною визначає шість рівнів: початковий (A1), базовий (A2), рубіжний

	окремі формулювання. Крім того, в інших статтях проекту Закону йдеться про рівні володіння мовою, а не навичок (Ст. 43, 44, 48 та ін.). Пропонуємо такі зміни: «Стаття 11. Рівні володіння українською мовою як іноземною 2. Шкала володіння українською мовою як іноземною визначає шість рівнів: початковий (A1), базовий (A2), рубіжний (B1), середній (B2), високий (C1), ґрунтовний (C2).». <i>(Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України)</i>	(B1), середній (B2), високий (C1), ґрунтовний (C2).
	У статті 11 «Рівні володіння українською мовою як іноземною» у пункті 2 наведено таку шкалу: початковий (A1), базовий (A2), рубіжний (B1), середній (B2), високий (C1), ґрунтовний (C2). Але назви цих рівнів відрізняються від тих, що визначено в Стандарті державної мови «Українська мова як іноземна»: початковий рівень першого ступеня (A1); початковий рівень другого ступеня (A2); середній рівень першого ступеня (B1); середній рівень другого ступеня (B2); рівень вільного володіння першого ступеня (C1); рівень вільного володіння другого ступеня (C2). На наш погляд, назви, прийняті в Стандарті, не є досить вдалими (наприклад, сполуки «рівень вільного володіння першого ступеня, рівень вільного володіння другого ступеня» є оксиморонними: вільне володіння передбачає досконале знання мови – сумнівною є градація на перший і другий ступені), але ці назви	Не враховано. У Стандарті державної мови «Українська мова як іноземна. Рівні загального володіння A1 – C2» у редакції 2024 року, запропоновані назви рівнів A1 — C2 згідно із ЗУ «Про забезпечення функціонування української мови як державної». Якщо законопроект про зміни в ЗУ «Про забезпечення функціонування української мови як державної» набуде чинності, то буде внесено зміни у Стандарт державної мови.

	затверджені. І аналізований проєкт Закону, очевидно, має оперувати тими термінами, які є в Стандарті. <i>(Ганна Швець, доцент кафедри української філології для іноземних громадян Київського національного університету імені Тараса Шевченка)</i>	
Стаття 11. Рівні володіння українською мовою як іноземною ... 4. За результатами проведеного іспиту на визначення рівня володіння українською мовою іноземець чи особа без громадянства отримує державний сертифікат про рівень володіння українською мовою як іноземною (далі – державний сертифікат), що засвідчує один із рівнів за шкалою, встановленою частиною другою цієї статті.	Викликає занепокоєння, що деякі зміни фактично монополізують право держави на визначення рівня володіння українською мовою як іноземною. 11.4. <i>«За результатами проведеного іспиту на визначення рівня володіння українською мовою іноземець чи особа без громадянства отримує державний сертифікат про рівень володіння українською мовою як іноземною...»,</i> – тут і далі йдеться лише про державний сертифікат. Сьогодні діє практика складання іспиту з української мови як іноземної в ЗВО (КНУ імені Тараса Шевченка, ЛНУ імені Івана Франка), після чого претенденти отримують сертифікат певного університету. Знаємо, що членами міжнародних організацій з тестування на знання мови як іноземної (наприклад, ALTE) можуть бути окремі університети і відповідно можуть організовувати власні іспити, видавати власний сертифікат. Тож в аналізованому документі варто передбачити таку можливість. <i>(Ганна Швець, доцент кафедри української філології для іноземних громадян Київського національного університету імені Тараса Шевченка)</i>	Не враховано. Державний сертифікат про рівень володіння українською мовою як іноземною від імені держави має право видавати орган, уповноважений на це державою. Це не обмежує права інших суб'єктів освітньої діяльності визначати рівень володіння українською мовою як іноземною відповідно до власних встановлених вимог і нормативних документів та видавати сертифікат від свого імені.

Стаття 44. Повноваження Національної комісії зі стандартів державної мови 1. Комісія має такі повноваження: 1) напрацьовує з урахуванням пропозицій та висновків Інституту української мови Національної академії наук України, інших наукових та освітніх установ і затверджує стандарти державної мови, зокрема: а) правопис української мови та зміни до нього; б) українську термінологію; в) стандарти транскрибування і транслітерації; г) стандарти володіння українською мовою;	Для забезпечення чіткості процесу, пропоную вказати конкретну дату прийняття нових стандартів державної мови, що повинна бути закріплена у Законі. Це сприятиме прозорості та стабільності впровадження нових норм. <i>(Павел Левчук)</i>	Не враховано. Закони не встановлюють конкретних дат запровадження тих чи інших механізмів, що визначені нормами цих законів. Разом з тим, строки підготовки нормативно-правових актів можуть встановлюватися відповідними планами заходів, спрямованих на імплементацію законів, затверджених в установленому порядку. Крім зазначеного, встановлення конкретних строків прийняття нових стандартів державної мови на етапі розроблення законопроекту є недоцільним, оскільки залежить від процесу їхнього напрацювання, який регламентовано в Порядку напрацювання, затвердження, введення в дію, перегляду стандартів державної мови та внесення змін до них.
Стаття 44. Повноваження Національної комісії зі стандартів державної мови 1. Комісія має такі повноваження: ... 8¹) організовує іспити для визначення рівня володіння українською мовою як іноземною та призначає уповноважені установи (в Україні та за кордоном), які проводять такі іспити;	Пропонуємо конкретизувати «уповноважені установи» у пункті 8¹), а саме: 1. Заклади вищої освіти та їхні структурні підрозділи в Україні та світі. 2. Наукові та науково-дослідні інститути. <i>(Міжнародний інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою Національного університету «Львівська політехніка»)</i>	Не враховано. Вимоги до «уповноважених установ», умови призначення таких установ та організація роботи з проведення іспитів є предметом розгляду на рівні підзаконних актів. Важливо надати Комісії право призначати такі установи за кордоном й укладати з ними Договори. На сьогодні статус уповноваженої установи і вимоги до неї містить Порядок призначення уповноважених установ, які забезпечують проведення іспитів на рівень володіння державною мовою та перевірку й оцінювання їх результатів, затверджений рішенням Національної комісії зі

		стандартів державної мови від 27 травня 2021 року № 23 (в редакції рішення Національної комісії зі стандартів державної мови від 07 лютого 2024 року № 27), зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 16 липня 2021 року за № 926/36548. Якщо законопроект про зміни в ЗУ «Про забезпечення функціонування української мови як державної» набуде чинності, то буде внесено зміни у вищеназваний Порядок. Стаття 44. Повноваження Національної комісії зі стандартів державної мови 1. Комісія має такі повноваження: ... 8¹) організовує та проводить в Україні та за кордоном іспити для визначення рівня володіння українською мовою як іноземною та призначає уповноважені установи, які забезпечують проведення таких іспитів; ... 12) здійснює міжнародне співробітництво з питань, що належать до її повноважень, зокрема організовує і проводить за кордоном іспити для визначення рівня володіння українською мовою як іноземною та призначає уповноважені установи, які проводять такі іспити;
--	--	--

Стаття 44. Повноваження Національної комісії зі стандартів державної мови 1. Комісія має такі повноваження: ... 8¹) організовує іспити для визначення рівня володіння українською мовою як іноземною та призначає уповноважені установи (в Україні та за кордоном), які проводять такі іспити; ... 12) здійснює міжнародне співробітництво з питань, що належать до її повноважень; ...	Пропонуємо таку редакцію статті: «Стаття 44. Повноваження Національної комісії зі стандартів державної мови 1. Комісія має такі повноваження: ... 8¹) організовує та проводить в Україні та за кордоном іспити для визначення рівня володіння українською мовою як іноземною та призначає уповноважені установи, які забезпечують проведення таких іспитів; ... 12) здійснює міжнародне співробітництво з питань, що належать до її повноважень, зокрема організовує і проводить за кордоном іспити для визначення рівня володіння українською мовою як іноземною та призначає уповноважені установи, які проводять такі іспити;». <i>(Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України)</i>	Ураховано. Стаття 44. Повноваження Національної комісії зі стандартів державної мови 1. Комісія має такі повноваження: ... 8¹) організовує та проводить в Україні та за кордоном іспити для визначення рівня володіння українською мовою як іноземною та призначає уповноважені установи, які забезпечують проведення таких іспитів; ... 12) здійснює міжнародне співробітництво з питань, що належать до її повноважень, зокрема організовує і проводить за кордоном іспити для визначення рівня володіння українською мовою як іноземною та призначає уповноважені установи, які проводять такі іспити;
Стаття 44. Повноваження Національної комісії зі стандартів державної мови 1. Комісія має такі повноваження: ... 10) веде Реєстр державних сертифікатів про рівень володіння державною мовою та про	Привести у відповідність з іншими статтями запропоновані у цьому проєкті Закону і викласти у такій редакції «Стаття 44. Повноваження Національної комісії зі стандартів державної мови 1. Комісія має такі повноваження: ... 10) веде Реєстр державних сертифікатів про рівень володіння українською мовою та про рівень володіння українською мовою як	Не враховано. Метою законопроєкту є внесення змін, що акцентують на позиціюванні української мови як невід’ємної складової національної та державної ідентичності в міжнародному просторі. Якщо йдеться про іноземців чи осіб без громадянства, то акцент робимо на національній ознаці мови – українська; якщо йдеться про службовців, то акцент на

рівень українською мовою як іноземною (далі – Реєстр) та є його адміністратором;	іноземною (далі – Реєстр) та є його адміністратором;». (Інститут вищої освіти НАПН України)	статусі української мови в Україні – державна.
Стаття 44. Повноваження Національної комісії зі стандартів державної мови 1. Комісія має такі повноваження: 1) напрацьовує з урахуванням пропозицій та висновків Інституту української мови Національної академії наук України, інших наукових та освітніх установ і затверджує стандарти державної мови, зокрема: ... 7) затверджує завдання для проведення іспиту на рівень володіння <i>державною</i> мовою для виконання службових обов’язків; ... 8) організовує іспити для визначення рівня володіння <i>державною</i> мовою для виконання службових обов’язків та призначає уповноважені установи, які забезпечують проведення іспиту; ... 10) веде Реєстр державних сертифікатів про рівень володіння державною мовою та про рівень українською мовою як іноземною (далі – Реєстр) та є його адміністратором; 11) розробляє та подає у встановленому законом порядку на розгляд Кабінету Міністрів України проект Порядку	Пропонуються такі зміни: Стаття 44. Повноваження Національної комісії зі стандартів державної мови 1. Комісія має такі повноваження: 1) напрацьовує з урахуванням пропозицій та висновків Інституту української мови Національної академії наук України, інших наукових та освітніх установ і затверджує стандарти української мови як державної, зокрема: ... 7) затверджує завдання для проведення іспиту на рівень володіння українською мовою як державною для виконання службових обов’язків; 8) організовує іспити для визначення рівня володіння українською мовою як державною для виконання службових обов’язків та призначає уповноважені установи, які забезпечують проведення іспиту; 10) веде Реєстр державних сертифікатів про рівень володіння українською мовою як державною й про рівень українською мовою як іноземною (далі – Реєстр) та є його адміністратором;	Не враховано. Комісія має такі повноваження і за чинною редакцією Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної».

проведення іспитів з метою перевірки рівня володіння державною мовою для виконання службових обов'язків; 12) здійснює міжнародне співробітництво з питань, що належать до її повноважень;	11) розробляє та подає у встановленому законом порядку на розгляд Кабінету Міністрів України проект Порядку проведення іспитів з метою перевірки рівня володіння українською мовою як державною для виконання службових обов'язків; 12) здійснює міжнародну співпрацю з питань, що входять до її повноважень; <i>(Юрій Прокопенко, студент 4 курсу Донецького національного університету імені Василя Стуса, викладач української мови як іноземної)</i>	
Стаття 44. Повноваження Національної комісії зі стандартів державної мови 1. Комісія має такі повноваження: 1) напрацьовує з урахуванням пропозицій та висновків Інституту української мови Національної академії наук України, інших наукових та освітніх установ і затверджує стандарти <i>державної</i> мови, зокрема: а) правопис української мови та зміни до нього; б) українську термінологію; в) стандарти транскрибування і транслітерації; г) стандарти володіння українською мовою; ...	Зміст завдань для визначення рівня володіння українською мовою має відповідати чинній Класифікації рівнів володіння українською мовою та вимог до них. Пропонуються такі зміни. Стаття 44. Повноваження Національної комісії зі стандартів державної мови 1. Комісія має такі повноваження: 1) напрацьовує з урахуванням пропозицій та висновків Інституту української мови Національної академії наук України, інших наукових та освітніх установ і затверджує стандарти державної української мови, зокрема: а) правопис української мови та зміни до нього; б) українську термінологію; в) стандарти транскрибування і транслітерації; г) стандарти володіння українською мовою;	Не враховано. Загальні вимоги до змісту завдань для іспитів на рівень володіння українською мовою врегульовані в підзаконних нормативно-правових актах на основі Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», зокрема в Порядку перевірки рівня володіння державною мовою, затверджену рішенням Національної комісії зі стандартів державної мови від 13 травня 2021 року № 20 (у редакції рішення Національної комісії зі стандартів державної мови від 26 грудня 2023 року № 474), зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 08 липня 2021 року за № 897/36519. Зміст завдань майбутніх іспитів на рівень володіння українською мовою як іноземною відповідатиме вимогам

8) організовує іспити для визначення рівня володіння <i>державною</i> мовою для виконання службових обов'язків та призначає уповноважені установи, які забезпечують проведення іспиту; ... 10) веде Реєстр державних сертифікатів про рівень володіння <i>державною</i> мовою та про рівень українською мовою як іноземною (далі – Реєстр) та є його адміністратором;	Переглянути та удосконалити стандарти володіння українською мовою у частині встановлення методів перевірки рівня володіння українською мовою як іноземною й затвердження вимог до рівнів володіння українською мовою як іноземною. ... 8) організовує іспити для визначення рівня володіння державною українською мовою для виконання службових обов'язків та призначає уповноважені установи, які забезпечують проведення іспиту; ... 10) веде Реєстр державних сертифікатів про рівень володіння державною українською мовою як державною та про рівень володіння українською мовою як іноземною (далі – Реєстр) та є його адміністратором; <i>(Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України)</i>	Стандарту державної мови «Українська мова як іноземна. Рівні загального володіння A1 – C2».
Стаття 44. Повноваження Національної комісії зі стандартів державної мови ... 8¹) організовує іспити для визначення рівня володіння українською мовою як іноземною та призначає уповноважені установи (в Україні та за кордоном), які проводять такі іспити;	Запропоновані Пропозиції до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо сертифікації рівня володіння українською мовою», які, як виглядає, передбачають надання виключного права Національній комісії зі стандартів державної мови здійснювати сертифікацію мовної компетентності в Україні та за її межами, викликають у нас серйозні занепокоєння. Хоча ми цілком підтримуємо роль комісії в регулюванні сертифікації для потреб імміграції та державної служби, втім вважаємо, що розширення цих повноважень на всі сфери,	Не враховано. <i>Державний</i> сертифікат має право видавати орган, уповноважений на це <i>державою</i>. Це аж ніяк не обмежує права інших суб'єктів визначати рівень володіння українською мовою як іноземною відповідно до власних встановлених вимог і нормативних документів та видавати сертифікат від свого імені. Жодних обмежень у функціонуванні «незалежних досвідчених екзаменаційних центрів ... в Україні та за кордоном для

	включаючи освіту та професійну сертифікацію, може мати негативні наслідки, що стримуватимуть розвиток мовної освіти на міжнародному рівні. Закликаємо розглянути можливість внесення змін до законопроекту, які б дозволили незалежним екзаменаційним центрам з відповідною кваліфікацією, досвідом і досягненнями у сфері тестування та міжнародним визнанням також здійснювати мовну сертифікацію для освітніх та професійних цілей. Хочемо звернути увагу й на існування закордонних тестових центрів, які вже працюють та тестують українську мову, дотримуються міжнародно визнаних стандартів мовної сертифікації, заснованих на Загальноєвропейських рекомендаціях з мовної освіти (CEFR) та стандартах Американської ради навчання іноземних мов (ACTFL). Вважаємо за доцільне дозволити незалежним екзаменаційним центрам проводити мовне оцінювання всіх сфер, за винятком імміграції та державної служби, які мають залишатися під повною юрисдикцією комісії. У спільноті Європейського Союзу, до якої прагнемо, існують приклади такого збалансованого співіснування національної сертифікації та незалежних центрів. До прикладу, в Іспанії, поряд з урядовою установою Інститутом Сервантеса, низка незалежних інституцій мають право видавати сертифікати DELE на підтвердження знання іспанської мови. Подібно, в Італії університети та	освітніх та професійних цілей» у чинному Законі України «Про забезпечення функціонування української мови к державної» та у пропонованому законопроекті не передбачено.
--	--	--

	незалежні тестувальні центри, такі як Університет Сієни, видають сертифікати CELI та CILS, при цьому сертифікацію для імміграції залишається під контролем уряду. Схоже, у Фінляндії уряд контролює сертифікацію мови для імміграції, однак університети, такі як Університет Ювяскюля, мають право сертифікувати знання фінської мови для академічних та професійних цілей. Переконані, що право незалежних тестувальних центрів, які отримали знак якості ALTE, проводити мовне оцінювання забезпечить об'єктивність, прозорість мовних тестів та їх відповідність міжнародним стандартам. Натомість монополізація мовної сертифікації однією установою може призвести до зниження конкуренції, а отже, й до погіршення якості тестування. До того ж той факт, що багато українців, які нині опинилися за кордоном, є потенційними кандидатами на складання іспиту з української мови, суттєво розширить попит на тест як кількісно, так і географічно. Якщо обмежити забезпечення потреб такого масштабного тестування однією установою, то це може призвести до надмірного навантаження на укладачів та адміністраторів тестування, а відтак до погіршення якості тесту та втрати контролю над безпекою тесту, яка є однією з передумов його валідності. Що більше, монополізація процесу сертифікації може призвести до зменшення інновацій у мовному тестуванні в Україні. Незалежні центри, особливо ті, що асоційовані з	
--	---	--

	ALTE чи акредитовані нею, забезпечать різноманітність, пропонуючи тести, які враховують специфіку різних професійних та освітніх потреб. Конкуренція підвищить якість тестування та сприятиме інноваціям, від чого безпосередньо виграє як держава, так і споживачі. Незалежний нагляд чи консультації з боку ALTE дасть змогу забезпечити як високу якість, так і об'єктивність тестування з української мови як іноземної. Варто зазначити, що монополізація проведення тестів може призвести до збільшення хакерських атак на тестовий центр та поширення корупційних схем, пов'язаних із реєстрацією на тест. Отож, для досягнення балансу між національними інтересами та міжнародною конкурентоспроможністю ми пропонуємо, щоб Національна комісія зі стандартів державної мови зберегла контроль над сертифікацією для імміграційних та державних цілей, але також визнавала сертифікати, видані кваліфікованими тестувальними центрами, зокрема тими, які мають співпрацю з ALTE, для освітніх і професійних цілей. Це допоможе забезпечити нашим громадянам доступ до міжнародно визнаних сертифікатів, не порушуючи повноважень Міністерства в питаннях національної безпеки. Беручи до уваги все вище сказане, закликаємо Вас переглянути законопроект та врахувати наші пропозиції з тим, щоб дозволити незалежним досвідченим екзаменаційним центрам працювати в Україні та за кордоном для освітніх та	
--	---	--

	професійних цілей поряд із сертифікацією Національної комісії зі стандартів державної мови. Це дозволить нашим громадянам зберегти конкурентоспроможність на міжнародній арені, не обмежуючи державний контроль за важливими національними питаннями. <i>(Український католицький університет)</i>	
Стаття 44. Повноваження Національної комісії зі стандартів державної мови ... 1. Комісія має такі повноваження: ... 7¹) затверджує завдання для проведення іспитів на рівень володіння українською мовою як іноземною; ... 8¹) організовує іспити для визначення рівня володіння українською мовою як іноземною та призначає уповноважені установи (в Україні та за кордоном), які проводять такі іспити; ... 11¹) розробляє та подає у встановленому законом порядку на розгляд Кабінету Міністрів України проєкт Порядку проведення іспитів з метою перевірки рівня володіння українською мовою як іноземною;	Викликає занепокоєння, що деякі зміни фактично монополізують право держави на визначення рівня володіння українською мовою як іноземною. У статті 44 йдеться про повноваження Національної комісії зі стандартів державної мови, зокрема в пунктах 7¹, 8¹, 11¹ зазначено, що Комісія затверджує завдання для проведення іспитів на рівень володіння українською мовою як іноземною, організовує ці іспити та призначає уповноважені установи, розробляє та подає проєкт Порядку проведення іспитів тощо. Очевидно, що це все має бути в повноваженнях Комісії. Але відповідно до таких формулювань чи не виходить, що ЛИШЕ комісія має право затверджувати завдання для проведення іспитів тощо? Якщо йдеться про інших українських незалежних членів ALTE, то, без сумніву, і вони матимуть такі права, але чи положення цього закону не обмежуватимуть їх? <i>(Ганна Швець, доцент кафедри української філології для іноземних громадян Київського національного університету імені Тараса Шевченка)</i>	Не враховано. Державний сертифікат про рівень володіння українською мовою як іноземною від імені держави має право видавати орган, уповноважений на це державою. Це не обмежує права інших суб'єктів освітньої діяльності визначати рівень володіння українською мовою як іноземною відповідно до власних встановлених вимог і нормативних документів та видавати сертифікат від свого імені.
Стаття 45. Склад Національної комісії зі стандартів державної мови	Враховуючи важливість роботи Національної комісії зі стандартів державної мови, пропоную	Не враховано.

... 4. На посаду члена Комісії може бути призначений громадянин України, який на момент призначення (обрання) досяг 30 років, володіє державною мовою, має науковий ступінь доктора філософії в галузі філології за однією з таких спеціальностей: українська мова, загальне мовознавство, перекладознавство та здатний за своїми освітнім і професійним рівнями виконувати відповідні посадові обов'язки.	запровадити додатковий критерій відбору членів: наявність щонайменше 8 наукових статей, опублікованих у журналах, що індексуються базою SCOPUS у категоріях “Arts and Humanities (Language and Linguistics)” та/або “Social Sciences (Linguistics and Language)”, із яких щонайменше дві мають бути написані українською мовою. Також можна розглядати наявність одноосібних монографій, індексованих SCOPUS. Такі вимоги сприятимуть формуванню професійної команди з високим рівнем експертності. Подібні вимоги вже існують у чинному законодавстві – див. Наказ МОН № 1220 від 2019 року. Подібний критерій доцільно застосувати також при відборі на посаду Уповноваженого з захисту української мови. <i>(Павел Левчук)</i>	Національна комісія зі стандартів державної мови є центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом, не є науковою установою чи закладом освіти. Згідно із Законом України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» члени Комісії є державними службовцями (частина восьма ст. 45). З огляду на зазначене, встановлення додаткових вимог до кандидатів у члени Комісії, що мали б підтвердити наукову активність і відповідні досягнення, є недоречним.
Стаття 48. Документи, що підтверджують рівень володіння українською мовою, та іспити на рівень володіння українською мовою 1. Рівень володіння державною мовою підтверджує: 1) державний сертифікат; 3. Порядок проведення іспитів на рівень володіння державною мовою для виконання службових обов'язків розробляє Комісія та затверджує Кабінет Міністрів України.	Пропонуємо викласти у такій редакції: «Стаття 48. Документи, що підтверджують рівень володіння українською мовою, та іспити на рівень володіння українською мовою 1. Рівень володіння українською мовою підтверджує: 1) державний сертифікат; 3. Порядок проведення іспитів на рівень володіння українською мовою для виконання службових обов'язків розробляє Комісія та затверджує Кабінет Міністрів України.» <i>(Інститут вищої освіти НАПН України)</i>	Не враховано. Метою законопроекту є внесення змін, що акцентують на позиціонуванні української мови як невід'ємної складової національної та державної ідентичності в міжнародному просторі. Якщо йдеться про іноземців чи осіб без громадянства, то акцент робимо на національній ознаці мови – українська; якщо йдеться про службовців, то акцент на статусі української мови в Україні – державна. Словосполучення «державна мова» є складником офіційних найменувань органів та посад: Національна комісія зі

		стандартів державної мови, Уповноважений із захисту державної мови тощо.
Стаття 48. Документи, що підтверджують рівень володіння українською мовою, та іспити на рівень володіння українською мовою 1. Рівень володіння державною мовою підтверджує: 1) державний сертифікат; ... 1¹. Рівень володіння українською мовою як іноземною підтверджує: 1) державний сертифікат;	Викликає занепокоєння, що деякі зміни фактично монополізують право держави на визначення рівня володіння українською мовою як іноземною. У статті 48 у п. 1¹ однозначно стверджується: «Рівень володіння українською мовою як іноземною підтверджує: 1) державний сертифікат; 2) витяг з Реєстру, що підтверджує видачу особі державного сертифіката та містить відомості, передбачені цією статтею». Це положення категорично монополізує право Комісії на визначення рівня володіння мовою і видачу відповідних документів, що обмежує права українських освітніх установ, організацій, що є чи можуть бути в майбутньому членами міжнародних асоціацій з тестування на знання мови як іноземної. (Ганна Швець, доцент кафедри української філології для іноземних громадян Київського національного університету імені Тараса Шевченка)	Не враховано. Державний сертифікат має право видавати орган, уповноважений на це державою. Це аж ніяк не обмежує права інших суб'єктів визначати рівень володіння українською мовою як іноземною відповідно до власних встановлених вимог і нормативних документів та видавати сертифікат від свого імені. Жодних обмежень у функціонуванні «українських освітніх установ, організацій, що є чи можуть бути в майбутньому членами міжнародних асоціацій з тестування на знання мови як іноземної» не передбачено.
Стаття 48. Документи, що підтверджують рівень володіння українською мовою, та іспити на рівень володіння українською мовою ...	Викликає занепокоєння, що деякі зміни фактично монополізують право держави на визначення рівня володіння українською мовою як іноземною. 48. 3¹. «Порядок проведення іспитів на рівень володіння українською мовою як іноземною розробляє Комісія та затверджує Кабінет	Не враховано. Закон встановлює норми, що регламентують відповідні процеси, які завершуються підтвердженням і визнанням на рівні держави рівня володіння українською мовою та виданням державного сертифіката.

3¹. Порядок проведення іспитів на рівень володіння українською мовою як іноземною розробляє Комісія та затверджує Кабінет Міністрів України.	Міністрів України». Так само варто передбачити право інших суб'єктів освітньої діяльності на це (відповідно до стандартів міжнародних організацій із мовного тестування). <i>(Ганна Швець, доцент кафедри української філології для іноземних громадян Київського національного університету імені Тараса Шевченка)</i>	Закон і законопроект не встановлюють обмежень в частині організації і проведення іспитів, видання відповідних документів тощо іншим суб'єктам такої діяльності.
Стаття 48. Документи, що підтверджують рівень володіння державною мовою, та іспит на рівень володіння державною мовою ... 5. Завдання для іспиту на рівень володіння державною мовою затверджує Комісія. До участі в розробці завдань Комісія має право залучати наукові та освітні установи, у тому числі Інститут української мови Національної академії наук України.	Стилістична правка. «Стаття 48. Документи, що підтверджують рівень володіння державною мовою, та іспит на рівень володіння державною мовою ... 5. Завдання для іспиту на рівень володіння державною мовою затверджує Комісія. До участі в розробці завдань Комісія має право залучати Інститут української мови Національної академії наук України та інші наукові та освітні установи.». <i>(Інституту соціальної та політичної психології НАПН України)</i>	Не враховано. Пропоновані зміни не змінюють змісту норми Закону.
Стаття 48. Документи, що підтверджують рівень володіння державною мовою, та іспит на рівень володіння державною мовою ... 6. Складення іспиту на рівень володіння державною мовою передбачає виконання усних та письмових завдань. Комісія може встановити особливі вимоги для складення іспиту особами з порушенням зору, слуху, мовлення.	Абсолютна більшість працівників, від яких Закон вимагає використання української мови, робить це постійно і публічно, тому підтвердження факту володіння мовою є для них пустою формальністю, дотримання якої, проте, вимагатиме залучення сотень тисяч і навіть мільйонів осіб. Пропонуємо таку редакцію: «6. Складення іспиту на рівень володіння державною мовою передбачає виконання усних та письмових завдань. Від іспиту може бути звільнено осіб, яких обирають чи призначають на посади в межах	Не враховано. Пропоновані зміни містять суттєві корупційні ризики.

	установи/відомства, де вони працювали раніше і під час виконання обов'язків використовували українську мову в достатньому обсязі та на достатньому рівні. На підтвердження їхнього володіння українською мовою відповідна установа/відомство подає акт (довідку), завірений підписом керівника. Комісія може встановити особливі вимоги для складення іспиту особами з порушенням зору, слуху, мовлення.». <i>(Інституту соціальної та політичної психології НАПН України)</i>	
Стаття 48. Документи, що підтверджують рівень володіння українською мовою, та іспити на рівень володіння українською мовою ... 8. Складення іспиту на рівень володіння українською мовою для громадян України є безоплатним. Складення іспиту для іноземців та осіб без громадянства здійснюється за кошти фізичних та/або юридичних осіб. Розмір плати за складення іспиту для іноземців та осіб без громадянства визначає Кабінет Міністрів України. Складення іспиту для осіб, яким надано статус біженця або притулок в Україні, та осіб, визначених абзацом другим частини першої статті 7 цього Закону, є безоплатним.	Пропонуємо таку редакцію: «Стаття 48. Документи, що підтверджують рівень володіння українською мовою, та іспити на рівень володіння українською мовою ... 8. Складення іспиту на рівень володіння українською мовою для громадян України є безоплатним. Складення іспиту для іноземців та осіб без громадянства здійснюється за кошти фізичних та/або юридичних осіб. Розмір плати за складення іспиту для іноземців та осіб без громадянства визначає Кабінет Міністрів України. Складення іспиту для осіб, яким надано статус біженця або притулок в Україні, осіб, які потребують додаткового захисту, та осіб, визначених абзацом другим частини першої статті 7 цього Закону, є безоплатним.».	Ураховано частково. «Стаття 48. Документи, що підтверджують рівень володіння українською мовою, та іспити на рівень володіння українською мовою ... 8. Складення іспиту на рівень володіння українською мовою для громадян України є безоплатним. ... Складення іспиту для осіб, яким надано статус біженця, статус особи, яка потребує додаткового захисту, статус особи, якій надано тимчасовий захист, та осіб, визначених абзацом другим частини першої статті 7 цього Закону, є безоплатним.

	<i>(Благодійна організація «Благодійний фонд «Рокада»)</i> Викликає занепокоєння, що деякі зміни фактично монополізують право держави на визначення рівня володіння українською мовою як іноземною. 48. 8. <i>«Розмір плати за складення іспиту для іноземців та осіб без громадянства визначає Кабінет Міністрів України».</i> Безумовно, це правильно в тому випадку, якщо особа обрала Національну комісію для складання іспиту (варто це додати в пункті). Але якщо особа обере іншу установу, яка входить до міжнародної організації з мовного тестування і виконує всі її вимоги, то, зрозуміло, що ця установа самостійно визначатиме розмір плати. Також у цьому фрагменті сумнівним є іменник «складення» – йдеться про тривалий у часі процес (іспитування), тож доцільно використати іменник «складання», утворений від дієслова недоконаного виду «складати». <i>(Ганна Швець, доцент кафедри української філології для іноземних громадян Київського національного університету імені Тараса Шевченка)</i>	Не враховано. Жодних обмежень у щодо вибору центру тестування з боку іноземців та осіб без громадянства не передбачено. Для отримання державного сертифіката іспит потрібно буде скласти в уповноваженій установі, яку призначить Національна комісія зі стандартів державної мови. Розмір плати тільки за такий іспит визначає Кабінет Міністрів України. Будь-яка інша установа, яка проводить тестування має право самостійно визначати розмір відшкодування за надану послугу. Іменник «складення» (утворений від дієслова «скласти») вжито для позначення разової закінченої дії, тобто за кожне складення іспиту передбачено окрему оплату.
Стаття 48. Документи, що підтверджують рівень володіння українською мовою, та іспити на рівень володіння українською мовою 1. Рівень володіння державною мовою підтверджує:	Стаття 48. Документи, що підтверджують рівень володіння українською мовою, та іспити на рівень володіння українською мовою 1. Рівень володіння українською мовою як державною підтверджує: 11. Державний сертифікат, що засвідчує рівень володіння українською мовою для осіб,	Не враховано. Метою законопроекту є внесення змін, що акцентують на позиціонуванні української мови як невід’ємної складової національної та державної ідентичності в міжнародному просторі.

11. Державний сертифікат, що засвідчує рівень володіння українською мовою для осіб, які зобов'язані володіти <i>державною</i> мовою та застосовувати її під час виконання службових обов'язків, діє безстроково.	які зобов'язані володіти українською мовою як державною та застосовувати її під час виконання службових обов'язків, діє безстроково. <i>(Юрій Прокопенко, студент 4 курсу Донецького національного університету імені Василя Стуса, викладач української мови як іноземної)</i>	Якщо йдеться про іноземців чи осіб без громадянства, то акцент робимо на національній ознаці мови – українська; якщо йдеться про службовців, то акцент на статусі української мови в Україні – державна. Словосполучення «державна мова» є складником офіційних найменувань органів та посад: Національна комісія зі стандартів державної мови, Уповноважений із захисту державної мови тощо.
Стаття 48. Документи, що підтверджують рівень володіння українською мовою, та іспити на рівень володіння українською мовою ... 11. Державний сертифікат, що засвідчує рівень володіння українською мовою для осіб, які зобов'язані володіти державною мовою та застосовувати її під час виконання службових обов'язків, діє безстроково. Державний сертифікат, що засвідчує рівень володіння українською мовою як іноземною, діє <i>протягом 5 років від дати видачі</i>.	Пропоную скасувати обмеження терміну дії сертифіката з української мови як іноземної у 5 років. Оскільки українська мова не є глобальною, така норма може призвести до зменшення кількості охочих скласти іспит. Для прикладу, сертифікати з польської мови, найбільшої слов'янської мови у ЄС, мають безстрокову дію. Збереження чинності сертифікатів без обмежень сприятиме популяризації української мови. <i>(Павел Левчук)</i>	Не враховано. За відсутності практики, набуті компетентності втрачаються, тому потребують періодичного оновлення і підтвердження.

Стаття 64. Повноваження центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки 1. <i>Центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки:</i>	Тут варто наголосити на тому, яка установа цим займається, а саме Міністерство освіти і науки України. <i>(Юрій Прокопенко, студент 4 курсу Донецького національного університету імені Василя Стуса, викладач української мови як іноземної)</i>	Не враховано. Суперечить нормопроектувальній техніці.
4. Внести зміни до таких законодавчих актів України: 9) у Законі України «Про освіту» (Відомості Верховної Ради України, 2017 р., № 38-39, ст. 380; 2019 р., № 5, ст. 33):	Виключити. <i>(Юрій Прокопенко, студент 4 курсу Донецького національного університету імені Василя Стуса, викладач української мови як іноземної)</i>	Не враховано. Метою законопроекту, зокрема є визначення Національної комісії зі стандартів державної мови єдиним державним органом, який затверджує вимоги до рівня володіння українською мовою як іноземною та державною мовою для осіб визначених частинами першою і другою статті 9 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», проведення відповідних іспитів.
II. Прикінцеві положення. 1. Цей Закон набирає чинності через дев'ять місяців з дня його опублікування. 2. Кабінету Міністрів України: 1) упродовж одного місяця із дня набрання чинності цим Законом внести на розгляд Верховної Ради України проєкт закону про внесення змін до Державного бюджету України на відповідний рік у частині	Пропонуються такі зміни: «ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ 1. Цей Закон набирає чинності через дев'ять місяців з дня його опублікування. 2. Кабінету Міністрів України: 1) упродовж одного місяця із дня набрання чинності цим Законом внести на розгляд Верховної Ради України проєкт закону про внесення змін до Державного бюджету України на відповідний рік у частині фінансування	Не враховано. Пропоновані зміни не мають змістового навантаження.

фінансування забезпечення організації <i>і</i> проведення Національною комісією зі стандартів державної мови іспитів на рівень володіння українською мовою як іноземною; 2) протягом трьох місяців з дня набрання чинності цим Законом забезпечити в межах компетенції створення належних умов для організації <i>і</i> проведення Національною комісією зі стандартів державної мови іспитів на рівень володіння українською мовою як іноземною; 3) протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом: прийняти в межах компетенції Порядок проведення іспиту на рівень володіння українською мовою як іноземною, інші акти, необхідні для реалізації положень цього Закону; забезпечити <i>приведення</i> міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади <i>їх</i> нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.	забезпечення організації <i>та</i> проведення Національною комісією зі стандартів державної мови іспитів на рівень володіння українською мовою як іноземною; 2) протягом трьох місяців з дня набрання чинності цим Законом забезпечити в межах компетенції створення належних умов для організації <i>та</i> проведення Національною комісією зі стандартів державної мови іспитів на рівень володіння українською мовою як іноземною; 3) протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом: прийняти в межах компетенції Порядок проведення іспиту на рівень володіння українською мовою як іноземною, інші акти, необхідні для реалізації положень цього Закону; забезпечити погодження міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їхніх нормативно-правових актів із цим Законом...» <i>(Юрій Прокопенко, студент 4 курсу Донецького національного університету імені Василя Стуса, викладач української мови як іноземної)</i>	
---	--	--

	Пропонуємо такі зміни: «ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ 2. Кабінету Міністрів України: 2) протягом упродовж трьох місяців з дня набрання чинності цим Законом забезпечити в межах компетенції створення належних умов для організації і проведення Національною комісією зі стандартів державної мови іспитів на рівень володіння українською мовою як іноземною; 3) протягом упродовж шести місяців з дня набрання чинності цим Законом:» <i>(Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України)</i>	Не враховано. Слова «протягом» і «упродовж» є синонімами. Пропоновані зміни не мають змістового навантаження.
--	---	---